

Regeringens proposition

1994/95:180

Löneskydd vid upprepade konkurser

Prop.
1994/95:180

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 23 mars 1995

Mona Sahlin

Leif Blomberg
(Arbetsmarknadsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ändring av 9 a § lönegarantilagen (1992:497).

Enligt regelns nuvarande lydelse har en arbetstagare, som inom två år före konkursbeslutet har beviljats lönegarantiersättning för lönefordringar som har uppstått i huvudsakligen samma verksamhet, rätt till garantiersättning i den senare konkursen endast om han har anvisats den anställning i vilken fordringarna som prövningen avser har uppstått av en offentlig arbetsförmedling.

Ändringen innebär att det vid regelns tillämpning blir möjligt att ta större hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 1995.

Innehållsförteckning

Prop. 1994/95:180

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	3
3	Ärendet och dess beredning	4
4	Löneskydd vid upprepade konkurser	4
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 mars 1995 .	7

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 1994/95:180

Regeringen föreslår att riksdagen
antar regeringens förslag till lag om ändring i lönegarantilagen
(1992:497).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497)

Härigenom föreskrivs att 9 a § lönegarantilagen (1992:497) skall ha
följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 a §

Den som inom två år före konkursbeslutet har beviljats ersättning genom
garantin för en fordran som har uppstått i huvudsakligen samma verk-
samhet, har inte rätt till garantiersättning.

Garantin gäller dock, om
arbetstagaren av offentlig arbets-
förmedling har anvisats *anställ-*
ningen i vilken den fordran som
prövningen avser har uppstått.

Garantin gäller dock
1. om arbetstagaren av en of-
fentlig arbetsförmedling har an-
visats den *anställning* i vilken
den fordran som prövningen av-
ser har uppstått, *eller*
2. om det finns särskilda skäl
för det.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

3 Ärendet och dess beredning

Prop. 1994/95:180

Den 1 juli 1994 infördes i lönegarantilagen (1992:497, LGL) regler riktade mot missbruk av lönegarantin (SFS 1994:636). Reglerna grundade sig på förslag som hade lämnats av 1993 års lönegarantiutredning i betänkandet Förändringar i lönegarantisystemet (SOU 1993:96).

Reglerna tog sikte på olika slag av missbruk. En av reglerna, 9 a § LGL, innebär att den som inom två år före konkursbeslutet har beviljats ersättning genom garantin för en fordring som har uppstått i huvudsakligen samma verksamhet, inte har rätt till garantiersättning. Från regeln finns i dag endast det undantaget att garantin gäller även i angivna fall, om arbetstagaren av en offentlig arbetsförmedling har anvisats anställningen i vilken den fordring som prövningen avser har uppstått.

Vid remissbehandlingen av betänkandet framkom kritik, särskilt från arbetstagarorganisationerna, mot utformningen av förslaget till 9 a § LGL. I propositionen (prop. 1993/94:208), som regeringen förelade riksdagen på grundval av betänkandet, hade utformningen av förslaget till 9 a § LGL skärpts ytterligare genom att den s.k. karenstiden föreslogs bli längre än vad utredningen hade föreslagit.

Mot bakgrund av den kritik mot regeln som framkom redan vid remissbehandlingen och den som har framförts efter det att 9 a § LGL trädde i kraft bör regelns utformning övervägas på nytt.

Även andra regler som har betydelse för skyddet av arbetstagarnas fordringar genom lönegarantin kan behöva övervägas på nytt. Regeringen avser därför att i vår tillsätta en utredning som skall få i uppdrag att undersöka om arbetstagarnas löneskydd vid arbetsgivarens konkurs kan förbättras och frågor om garantins finansiering.

4 Löneskydd vid upprepade konkurser

Regeringens förslag: Den s.k. karenregeln i 9 a § lönegarantilagen (1992:497) andras på så sätt att undantag från dess tillämpning skall kunna göras, utom i det fall att arbetstagaren av en offentlig arbetsförmedling har anvisats den anställning i vilken den fordring som prövningen avser har uppstått, även om det finns särskilda skäl för det.

Bakgrunden till regeringens förslag: Den 1 juli 1994 genomfördes vissa förändringar i reglerna om lönegaranti och förmånsrätt (prop. 1993/94:208, bet. 1993/94:LU34, rskr. 1993/94:394). Ändringarna syftade till att med bibehållet grundskydd för arbetstagarna åstadkomma en minskning av utgifterna för lönegarantin samt begränsa möjligheterna

till missbruk av lönegarantisystemet.

Lönegarantilagen saknade före 1994 års lagändring helt regler riktade mot missbruk av garantin. Innan lagändringen gjordes hade lönegarantisystemet utsatts för en kraftig kritik i den allmänna debatten, varvid man särskilt hade påtalat att garantin i vissa fall hade negativa effekter på konkurrensen mellan företag i samma bransch. Krav på förändringar hade rests även i riksdagsmotioner och av riksdagens lagutskott.

För att komma till rätta med de problem som hade påtalats fördes bl.a. två missbruksregler, 9 a § och 9 b §, in i lönegarantilagen (SFS 1994:636). Den ena regeln, 9 b § LGL, är en allmän missbruksregel som tar sikte på fall när arbetsgivaren och arbetstagaren vid bestämmande av anställningsvillkor har förutsatt att arbetstagarens lönefordring kommer att betalas genom lönegarantin.

Den andra missbruksregeln, 9 a § LGL, även kallad karensregeln, syftar till att begränsa missbruk som har negativa effekter på konkurrensen. Regeln är tillämplig om arbetstagaren inom två år före konkursbeslutet har beviljats ersättning genom lönegarantin för lönefordringar som har uppstått i huvudsakligen samma verksamhet. Arbetstagaren har då rätt till garantiersättning för sina lönefordringar i den senare konkursen endast om han av en offentlig arbetsförmedling har anvisats den anställning i vilken fordringarna som prövningen avser har uppstått.

Skälen för regeringens förslag: Karensregeln i 9 a § LGL har utsatts för kritik från bl.a. arbetstagarhåll. Ett av de förslag som därvid har förts fram är att regeln borde ha en lydelse som ger möjlighet att i större utsträckning beakta omständigheterna i det enskilda fallet.

När lönegarantin kommer till användning för att betala lönefordringar i en verksamhet som inom några få år genomgår upprepade konkurser med efterföljande rekonstruktion innebär det visserligen ett sätt att använda garantin som inte har varit avsett av lagstiftaren. Ett sådant sätt att använda garantin innebär också en ökad belastning på lönegarantifonden. Det är alltså nödvändigt att även i fortsättningen ha en regel som kan stävja förfaranden av detta slag.

Det är emellertid viktigt att regeln har en sådan utformning att lönegarantireglernas syfte att skydda arbetstagaren vid arbetsgivarens konkurs kan tillgodoses även i dessa fall. Regeln bör sålunda medge en flexibel tillämpning med möjlighet att ta hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet.

För att möjliggöra att sådana omständigheter kan beaktas vid regelns tillämpning föreslås att 9 a § LGL ändras så att när de i första stycket angivna förhållandena föreligger gäller garantin, förutom om anställningen har anvisats av en offentlig arbetsförmedling, även när det finns särskilda skäl för det.

Sådana särskilda skäl kan vara bl.a. faktiska svårigheter för arbetstagaren att vid tiden för rekonstruktionen eller därefter finna annan selsättning. Samma bör gälla även när det framstår som orimligt att arbetstagaren skall drabbas av den misslyckade rekonstruktionen. Likaså bör särskilda skäl kunna anses föreligga med hänsyn till garantins eko-

nomiska betydelse för arbetstagaren.

Prop. 1994/95:180

Syftet med ändringen är alltså att ge ökade möjligheter att beakta omständigheterna i det enskilda fallet och samtidigt stävja missbruk av lönegarantin.

Regeländringen bör träda i kraft den 1 juli 1995.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 mars 1995

Närvarande: statsrådet Sahlin, ordförande, och statsråden Peterson, Hellström, Thalén, Freivalds, Wallström, Persson, Tham, Schori, Blomberg, Heckscher, Hedborg, Andersson, Nygren, Ulvskog, Sundström, Lindh, Johansson

Föredragande: statsrådet Blomberg

Regeringen beslutar proposition 1994/95:180 Löneskydd vid upprepade konkurser.

gotob 48239, Stockholm 1995